

РЕШЕНИЕ

№ 92

гр. Смолян, 28.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – СМОЛЯН в публично заседание на двадесет и осми февруари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Гергана Кузманова

при участието на секретаря Веселина Младенова
като разглежда докладваното от Гергана Кузманова Гражданско дело №
20235440100994 по описа за 2023 година

Производството е образувано по искова молба на А. М. Х. против „* *“ ЕООД гр. *, в която се твърди от ищеца, че страните са сключили Договор №*/ 10.01.2022г. за предоставяне на финансови услуги (заеми) от разстояние, по силата на който ищецът като заемател следва да върне на ответника- заемотател сумата по кредита която се явява сума от 415.84 лева, при сума на получаване 400.00 лева, при лихва от 15.84 лева, при ГПР: 49.93 %, 30 дневен лихвен процент от: 3.96 %, при срок на кредита от 35 дни. Съгласно чл.5 от Договора ищецът е следвало да сключи Договор за гаранция с дружеството „* *“, с цел да бъде обезпечен, сключеният Договор № * за предоставяне на финансови услуги (заеми) от разстояние от 10.01.2022г. По сключения Договор за гаранция, ищецът следва да заплати сумата от 136.16 лева, подробно описана и дължима по договора за гаранция.

Твърди се от ищеца, че е заплатил на ответното дружество, сумата в размер на общо 552,00 лева, от които 400 лева-главница, 15.84 лева-лихва и 136,16 лева такса гаранция, за което предоставя и квитанция за заплатена сума.

Счита, че процесния договор за предоставяне на финансови услуги (заеми) от разстояние е нищожен на основание чл.26 ал.1 от ЗЗД, вр. с чл.22 от ЗПК, вр.с чл.11 и чл.19 ал.4 от ЗПК. Съгласно чл.22 от ЗПК, във връзка с чл.11,ал.1,т.9 от ЗПК договор за потребителски кредит е нищожен, ако не са посочени приложимият лихвен процент и условията за прилагането му. В случая в договора е посочен лихвен процент от 3.96%, но липсват обаче каквито и да е било условия за прилагането му. Липсва изрично посочване дали лихвеният процент е фиксиран за целият срок за кредита, или е променлив. Липсва посочване, дали този процент от 3.96% е процент за целия срок на договора от 35 дни, дали е седмичен, месечен или годишен лихвен процент. Нарушението е още по съществено доколкото нито в договора, нито в погасителния план има отбелязване какъв е общият

размер на дължимата за срока на договора възнаградителна лихва и съотношението ѝ с главницата по кредита, както и таксата гаранция, за да може да се направи проверка дали посоченият лихвен процент отговаря на действително прилагания от заемотателя. Визираната неяснота съществено ограничава правотата ищеца и е основание за недействителност на процесния договор за предоставяне на финансови услуги (заеми) от разстояние. В чл. 11, ал. 1, т. 11 от ЗПК е предвидено, че в договора трябва да се съдържат условията за издължаване на кредита от потребителя, включително погасителен план, съдържащ информация за размера, броя, периодичността и датите на плащане на погасителните вноски, последователността на разпределение на вноските между различните неизплатени суми, дължими при различни лихвени проценти за целите на погасяването. В нашият случай няма погасителен план, който да отговаря на чл. 11, ал. 1, т. 11 от ЗПК, в него липсва задължителната информация по ЗПК. Доколкото в Договора е предвидена дължимостта на главница, договорна лихва, такса гарант, същите е следвало да бъдат индивидуализирани, подробно посочени с оглед тяхната периодичност. Това не е сторено от кредитодателя и на ищеца не е предоставян погасителен план, а единствено и само се е задоволил с посочване на обща дължимата сума, без да става ясно, какво точно се съдържа в тази обща сума. Това създава невъзможност за ищеца да разбере заплащаните от него вноски по погасителния план, какви компоненти включват, как са изчислени и на каква база. Посоченото се явява още едно самостоятелно основание за нищожност на договора за паричен заем.

На следващо място, процесния договор не отговаря на изискванията на чл. 11 ал. 1 т.10 от ЗПК. Разпоредбата на чл.11 ал.1 т.10 от ЗПК сочи, че договорът трябва да съдържа годишния процент на разходите по кредита и общата сума, дължима от потребителя, изчислени към момента на сключване на договора за кредит, като се посочат взетите предвид допускания, използвани при изчисляване на годишния процент на разходите по определения в приложение № 1 начин. Годишният процент на разходите следва да включва всички разходи на кредитната институция по отпускане и управление на кредита, както и възнаградителната лихва и се изчислява по специална формула. Спазването на това изчисление, дава информация на потребителя как е образуван размерът на ГПР и общо дължимата сума по договора.

Отделно от това в чл.4 от Договора за предоставяне на финансови услуги (заеми) от разстояние, в графа годишен процент на разходите е посочено само числото 49.93, без да става ясно дали това е процент, дали това е 49.93 лева разход, и без да са посочени каквито и да е други уточнения. Липсва каквато и да е разписана методика на формиране годишния процент на разходите по кредита /кои компоненти точно са включени в него и как се Формира същият/, поради което не е ясно по какъв начин е формиран ГПР, неясни са както компонентите, така и математическият алгоритъм, по който се формира годишното оскъпяване на заема. След като кредиторът, при формиране цената на предоставения от него финансов ресурс, задава допълнителни компоненти, които го оскъпяват, следва по разбираем за потребителя начин да посочи какво точно е включено в тях. Липсва ясно

разписана методика на формиране годишния процент на разходите по кредита /кои компоненти точно са включени в него и как се формира същият/. Съобразно разпоредите на ЗПК, годишният процент на разходите изразява общите разходи по кредита за потребителя, настоящи или бъдещи /лихви, други преки или косвени разходи, комисиони, възнаграждения от всякакъв вид, в т.ч. тези, дължими на посредниците за сключване на договора/, изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит. Тоест, в посочената величина /бидейки глобален израз на всичко дължимо по кредита/, следва по ясен и разбираем за потребителя начин да са инкорпорирани всички разходи, които ще стори и които са пряко свързани с кредитното правоотношение. В настоящият случай не става ясно какво точно е включено в процента на ГПР, освен лихвата, доколкото е предвидена дължимостта на такса гарант. Не става ясно дали същите са отразени в ГПР. Не става ясно, изобщо какво все включва в ГПР. В случая, в договора за кредит яснота досежно тези обстоятелства липсва. Следва да се има предвид, че ГПР е величина, чийто алгоритъм е императивно заложен в ЗПК и приемането на методика, налагаща изчисляване на разходите по кредита по начин, различен от законовия, е недопустимо. Тези съставни елементи обаче, както бе посочено и по-горе, остават неизвестни, при което се създават предпоставки кредиторът да ги кумулира, завишавайки цената на ресурса. Не става ясно какво се включва в общите разходи за потребителя, настоящи или бъдещи, доколкото е предвидена дължимост и на неустойка. От изложеното не може да се направи еднозначен извод, че разходите са включени при формиране на ГПР, нито че същите са изключени. Ето защо, не е ясно по какъв начин е формиран, неясни са както компонентите, така и математическият алгоритъм, по който се формира годишното оскъпяване на заема. След като кредиторът, при формиране цената на предоставения от него финансов ресурс, задава допълнителни компоненти, които го оскъпяват, следва по разбираем за потребителя начин да посочи какво точно е включено в тях. Именно и поради това процесния договор за предоставяне на финансови услуги (заеми) от разстояние е недействителен, поради неспазване на изискването на чл. 11 ал. 1 т. 10 от ЗПК.

Наред с това Договора за кредит е нищожен и поради неспазване на разпоредбата на чл.19 ал.4 от ЗПК, а от там и на действителния размер на ГПР, чл.11 ал.1 т.10, вр. с чл.22 от ЗПК, тъй като сумата която се претендира чрез Договор за гаранция/поръчителство в размер на 136.16 лева не е включена в ГПР и ГЛП. В договора за кредит е посочен ГПР в размер на 49.93% чрез включването на възнаграждението предвидено по Договор за гаранция/поръчителство към ГПР и ГЛП, то действителните такива биха нараснали над 10 пъти, та дори и повече, с което потребителят е въведен в заблуждение относно стойността на разходите, които ще прави по обслужването на кредита.

С предвиждането за заплащане на сумата по Договора за поръчителство, се заобикаля и разпоредбата на чл.19, ал.4 ЗПК. Безсъмнено събирането на такива разходи е част от дейността по управление на кредита и следва да са включени в годишния процент на разходите. Съгласно чл.19, ал.1 от ЗПК, ГПР по кредита изразява общите разходи по кредита за потребителя, настоящи и бъдещи /лихви, други преки или косвени разходи,

комисионни, възнаграждения от всякакъв вид, в т.ч. тези, дължими на посредниците за сключване на договора/ , изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит. Съгласно § 1. Точка 1 от ЗПК "Общ разход по кредита за потребителя" са всички разходи по кредита, включително лихви, комисиони, такси, възнаграждение за кредитни посредници и всички други видове разходи, пряко свързани с договора за потребителски кредит, които са известни на кредитора и които потребителят трябва да заплати, включително разходите за допълнителни услуги, свързани с договора за кредит, и по-специално застрахователните премии в случаите, когато сключването на договора за услуга е задължително условие за получаване на кредита, или в случаите, когато предоставянето на кредита е в резултат на прилагането на търговски клаузи и условия. С оглед цитираната разпоредба заплащането на сумата по договора за поръчителство следва да бъде разглеждано като елемент от общия разход по кредита за потребителя, тъй като то е пряко свързано с договора за потребителския кредит, известно е на кредитора и се заплаща от потребителя. Налице е заобикаляне на разпоредбата на чл.19, ал.4 от ЗПК като с уговорките за заплащане на допълнителни разходи по Договора за поръчителство се нарушава изискването ГПР да не бъде по-висок от пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове и във валута определена с ПМС№426/2014г. Поради невключване на уговорките за заплащане на разходи по Договора за поръчителство в размера на ГПР, последният не съответства на действително прилагания от кредитора в кредитното правоотношение. Посочването в договора на размер на ГПР, който не е реално прилагания в отношенията между страните представлява заблуждаваща търговска практика по смисъла на чл.68д, ал.1 и ал.2 ,т.1 от Закона за защита на потребителите. С преюдициално заключение по дело С-453/10 е прието, че използването на заблуждаващи търговски практики, изразяващи се в непосочването в кредитния контракт на действителния размер на ГПР представлява един от елементите, на които може да се основе преценката за неравноправния характер на договорните клаузи по смисъла на чл.143 и сл.ЗЗП. Тя подвежда потребителя относно спазването на забраната на чл. 19, ал. 4 ЗПК и не му позволява да прецени реалните икономически последици от сключването на договора. Съгласно чл. 26, ал. 4 от ЗЗД нищожността на отделни части не влече нищожност на договора, когато те са заместени по право от повелителните правила на закона или когато може да се предположи, че сделката би била сключена и без недействителните ѝ части. В случая не е налице нито една от тези две хипотези - нищожната клауза на процесния Договор за предоставяне на финансови услуги (заеми) от разстояние относно определянето на ГПР да бъде заместени по право от повелителни норми на закона, или че договорът за потребителски кредит би бил сключен и ако в него не е включена клаузата определяща ГПР, тъй като ГПР е въведено като изрично изискване в чл.11, ал.1, т.10 от ЗПК. Предвид на това в случая не е приложима нормата на чл.26, ал.4 ЗЗД и нищожността на посочената по-горе клауза на процесния договор обуславя недействителността на целия договор. В случая следва да бъде взета предвид и разпоредбата на чл.22 ЗПК, която е приложима за процесното договорно правоотношение. Тази норма изрично посочва, че когато не са спазени изискваната на конкретни разпоредби от закона, то договорът за потребителски кредит е изцяло недействителен, като между изчерпателно

изброените са и тези по чл. 11, ал Л, т. 10 от ЗПК - за определяне на ГПР. Въз основа на това процесния договор за кредит от разстройство следва да се прогласи за недействителен.

В условията на евентуалност, ако се приеме, че процесния договор е действителен, счита, че не е следвало да заплаща възнаграждение за гаранция в размер на 136.16 лева, тъй като същото противоречи на добрите нрави на основание чл.26 ал.1 пр.3 от ЗЗД и на чл.19 ал.4 от ЗПК, а ** ЕООД, няма правно основание на което да го изисква и получава.

Моли съда да постанови решение, с което ответникът да бъде осъден да заплати на ищеца сумата в размер на 152,00 лева, недължимо платена по недействителен Договор № */10.01.2022г. за предоставяне на финансови услуги (заеми) от разстояние, ведно със законната лихва от датата на предявяване на иска- 24.10.2023г. до окончателното изплащане на сумата. В условията на евентуалност ответникът да бъде осъден да заплати на ищеца сумата в размер на 136.16 лева, недължимо платена сума като такса гаранция, ведно със законната лихва от датата на депозиране на исковата молба в съда, до окончателното изплащане на сумата. Претендира и за разноски по водене на делото.

В срока по чл.131 от ГПК е постъпил писмен отговор от ответника, с който оспорва исковете. Оспорва твърдението на ищеца, че процесният договор за предоставяне на финансови услуги (заеми) от разстояние е недействителен на специалните основания по чл. 22 от ЗПК. Ищецът невярно твърди, че липсва изрично посочване дали лихвеният процент е фиксиран за целия срок на кредита, или е променлив. В т. 8.2 от Общи условия за предоставяне на финансови услуги (заеми) от разстояние на ответното дружество, в сила от 07.04.2021 г., изрично е посочено, че лихвеният процент по Договора за заем е фиксиран за целия срок на договора. Общите условия са неразделна част от договора, като същите са предоставени на ищеца преди сключване на договора. Отделно, общите условия са публично достъпни на интернет страницата на довереното ми дружество и ищецът е можел по всяко време да се запознае с тях. Поради това следва да се приеме, че същият е бил наясно, че лихвеният процент е фиксиран. По отношение на твърдението, че липсва посочване дали 3,96% е процент за целия срок на договора от 35 дни, дали е седмичен, месечен или годишен лихвен процент. В случая заемателят се задължава да върне заем с еднократно плащане, извършено на падежната дата, като тогава дължи и лихвата, от което следва, че 3,96% е процент за целия срок на договора от 35 дни. Оспорва и твърдението, че не е отбелязан общият размер на дължимата за срока на договора възнаградителна лихва и съотношението ѝ с главницата по кредита. Напротив, в договора за потребителски кредит изрично е посочено, че същата е в размер на 15,84 лева. При съпоставяне на главницата в размер на 400,00 лева с посочената лихва в размер на 15,84 лева, се установява, че лихвата се равнява на 3,96% от главницата, т.е. на лихвения процент, посочен в чл. 3, б. „б" от договора. В чл. 3 от договора за предоставяне на финансови услуги (заеми) от разстояние, ясно е посочено, че общата сума, която следва да бъде върната от ищеца е в размер на 415,84 лева, представляваща сбор от следните суми: сумата на отпуснатия заем в размер на 400,00 лева и лихва в размер на 15,84 лева.

По отношение на твърдението, че в случая липсва погасителен план, който да

съдържа задължителна информация по ЗПК, посочва следното: Видно от чл. 2 на договора, заемателят се задължава да върне заема с еднократно плащане, извършено на падежната дата — 14.02.2022 г. От това следва, че в самия процесен договор е посочена падежната дата на вноската, общият размер на вноската, както и размерът на главницата и лихвата, включени във вноската, посочени отделно. По този начин дължимите суми са индивидуализирани по основание и размер в самия договор. Доколкото не е налице хипотеза на усложнено връщане на заема посредством две или повече вноски, не е налице необходимост и от изготвяне на погасителен план, различен от предвиденото в самия договор. В същият смисъл е и съдебната практика. В Решение № 50174 от 26.10.2022 г. по гр.д. № 3855/2021 г. по описа на ВКС, 4 Г.О. се приема, че съгласно § 2 от ЗР на ЗПК, този закон въвежда разпоредбите на Директива 2008/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2008 г., като „В т. 10, параграф 2, буква "з" от Директивата се предвижда, че в договора за кредит трябва да се посочат само размерът, броят и периодичността на дължимите погасителни вноски и когато е уместно, редът на разпределение на вноските между различни неизплатени суми, дължими при различни лихвени проценти за целите на погасяването. Според чл. 10, параграф 2, буква "и" и параграф 3 от Директивата само при наличие на искане от потребителя кредитизаторът е длъжен безплатно да му предостави извлечение под формата на погасителен Page 2 of 8 план. В т. 3 на решението на Съда на Европейския съюз от 9.11.2016 г. по дело C-42-15 Home credit Slovakia a. s. срещу K B. е дадено тълкуване на чл. 10, параграф 2, букви "з" а от Директивата. Тези разпоредби трябва да се тълкуват в смисъл, че в срочния договор за кредит, предвиждащ погасяването на главницата чрез последователни вноски, не трябва да се уточнява под формата на погасителен план каква част от съответната вноска е предназначена за погасяването на тази главница. Според чл. 633 от ГПК това решение на Съда на Европейския съюз е задължително за настоящия състав, като в този смисъл е налице и практика на ВКС - Решение .N_° * от 3.06.2022 г. на ВКС по гр. д. N° */2021 г., III г. о. В случая, договорът за кредит е сключен при фиксиран лихвен процент, като съдът е посочил, че договорът съдържа информация за размера, броя, периодичността и датите на плащане на всяка погасителна вноска, съобразно законовото изискване на чл. 11, ал. 1, т. 11 ЗПК ". Ето защо счита, че не е налице твърдяното основание за нищожност на договора за потребителски кредит.

На следващо място, оспорва твърдението, че процесният договор не отговаря на изискванията на чл. 11, ал. 1, т. 10 от ЗПК. Сочи, че е предоставило цялата законово необходима информация във връзка с размера на годишния процент на разходите по кредита, както и начина на неговото формиране. Съгласно чл. 5 от ЗПК, преди потребителят да е обвързан от предложение или от договор за предоставяне на потребителски кредит, кредиторът предоставя своевременно на потребителя необходимата информация за вземане на информирано решение за сключване на договор за потребителски кредит. Тази информация се предоставя във формата на Стандартен европейски формуляр /СЕФ/ за предоставяне на информация за потребителските кредити съгласно Приложение № 2 от ЗПК. Такъв СЕФ е бил предоставен на електронната поща на ищеца при кандидатстването за

кредита, с който същия се е запознал. Предвидените разходи в СЕФ са били включени впоследствие по ясен и разбираем за ищеца начин и в договора за кредит. В чл. 3 от договора за кредит ясно е посочено, че общата сума, която следва да бъде върната от ищцата е в размер на 415,84 лева, като сумата на отпуснатия кредит — главницата, е в размер на 400 лева, а лихвата е в размер на 15,84 лева. Следователно, за ищеца е била налична и индивидуално уговорена всяка една сума, която той е следвало да върне с оглед на сключения от него договор за кредит. В допълнение към горното, ищецът си противоречи, като първо заявява, че от текста на чл. 4 на процесния договор не става ясно дали „числоно 49,93" е процент или 49,93 лева разход, а същевременно на същата страница от исковата молба по - долу пише, че „В договора за кредит е посочен ГПР в размер на 49,93%“. Поради това, напълно неоснователни са твърденията, че е неясен размерът на годишният процент на разходите по кредита. Оспорва и твърдението, че договорът за кредит е нищожен поради неспазване на разпоредбата на чл. 19, ал. 4 от ЗПК. Посоченият годишен процент на разходите по кредита в размер на 49,93% в договора за кредит е в съответствие с чл. 19, ал. 4 от ЗПК, тъй като не е по-висок от пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове и във валута, определена с постановление на Министерския съвет на Република *. В случая, сумата в размер на 136,16 лева, предмет на договора за гаранция/поръчителство, не следва да се включва в годишния процент на разходите по кредита, тъй като се касае за правоотношение с друга страна, различна от ответника и избрана от ищеца. Видно от представения в исковата молба договор за гаранция (поръчителство), гарант по него е * *, а не ответното дружество. Видно и от справката за актуално състояние по партида на довереното ми дружество в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел, „Мултитуде * ПЛС" /с предишно наименование „* * ПЛС"/ не участва в ответното дружество, нито пък ответното дружество участва по някакъв начин във * *. Касае се за едно трето дружество, различно и независимо от ответното. Налице е следователно отделно правоотношение с трето лице, поради което таксата гарант обективно не се дължи на довереното ми дружество по процесния договор за кредит. Оспорва като невярно и твърдението, че е налице заблуждаваща търговска практика по смисъла на чл. 68д, ал. 1 и ал. 2, т. 1 от ЗЗП. Годишният процент на разходите по договора за кредит е ясно посочен. Сумата, предмет на договора за гаранция/поръчителство, е дължима по правоотношение с друго лице, различно от ответника. Касае се за отделно правоотношение, поради което не е налице основание сумата, посочена в договора гаранция/поръчителство, да се включва в ГПР по договора за кредит. Още повече, че ищецът е имал възможност да посочи физическо лице, което да гарантира договора му за кредит с ответника-чл.4.3 от СЕФ, като в случая е избрал гарант-юрисическо лице.. Оспорва и твърдението, че клаузата на чл. 5 от договора за кредит е нищожна на основание чл. 26, ал. 4 от ЗЗД и нейната нищожност влече нищожност на целия договор. В случая ГПР е определен ясно и правилно в договора за кредит, поради което няма основание за нищожност на клауза от договора, още по - малко за нищожност на целия договор. Противно на изложеното в исковата молба, твърди, че договорът за кредит, сключен между страните е сключен в съответствие със Закона за предоставяне на финансови услуги от разстояние /ЗПФУР/ и

другите приложими нормативни актове. Счита, че е изпълнил добросъвестно задълженията си по чл. 8 от ЗПФУР, като е предоставил на ищеца преди сключване на процесния договор цялата необходима информация по смисъла на закона. Изпълнено е и задължението по чл. 10, ал. 1 от ЗПФУР преди потребителят да бъде обвързан от договор за предоставяне на финансови услуги от разстояние, същият да бъде уведомен своевременно за всички условия на договора за предоставяне на финансови услуги от разстояние и да му бъде предоставена информацията по чл. 8 от ЗПФУР на хартиен или на друг траен носител, достъпен за потребителя. Счита и, че от негова страна е спазена и разпоредбата на чл. 11, ал. 2 от ЗПФУР, като информацията, която е предоставил на ищеца е пълна, вярна, разбираема и не въвежда потребителя в заблуждение. Счита, че в случая е налице опит на ищеца да заобиколи закона и да избегне изпълнението на задълженията си по процесния договор за кредит.

В съдебно заседание ищецът А. М. Х., редовно призован, не се явява. Исковете се поддържат с писмено становище от пълномощника му адв.М.М..

Ответникът „* *“ ЕООД, редовно призован, оспорва иска чрез пълномощника си адв.Б.*.

Съдът, след преценка на изложеното в исковата молба и отговора, и като обсъди събраните по делото писмени доказателства, направи следните фактически и правни изводи:

Видно от Договор за предоставяне на финансови услуги / заеми/ от разстояние №*/10.01.2022г., сключен между „* *“ ЕООД, като Заемодател и А. М. Х., като заемател, ответникът е предоставил на ищеца паричен заем в размер на 400,00 лева, която е следвало да върне в срок от 35 дни, ведно с лихва по заема 15,84лв. ГПР е уговорен в размер на 49,93% , 30 –дневен лихвен процент-3,96лв.

В чл.5 от договора е уговорено, че заемът се обезпечава с поръчителство, предоставено от * * в полза на заемодателя. Договорът за поръчителство се сключва не по-късно от края на работния ден, в който е сключен заема.

Представен е идоговор за гаранция /поръчителство/, сключен на 11.01.2022г. между * * и А. М. Х., , по силата на сккойто гарантът предоставя гаранция, като се задължава да обезпечи изпълнение на задълженията, произтичащи от договора за заем, като в т.6 е уговорена такса за предоставяне на гаранция в размер на 136,16лв., дължима от клиента/ заемател по договора за заем/.

Съдът счита предявеният главен иск за основателен, поради следното:

Така сключеният между страните договор за заем №*/10.01.2022г. притежава необходимите и съществени елементи на договор за потребителски кредит по смисъла на чл. 9 и сл. ЗПК. В чл. 10 - чл. 12 ЗПК законодателят е предвидил специфични изисквания относно реда за сключване, формата и съдържанието на договора за потребителски кредит, нарушаването на част от които води до неговата недействителност. Съгласно чл. 22 ЗПК когато не са спазени изискванията на чл. 10 ал. 1, чл. 11 ал. 1 т. 7 - 12 и т. 20 и ал. 2 и чл. 12

ал. 1 т. 7-9 договърът за потребителски кредит е недействителен. Касае се за изначална недействителност на договора, тъй като посочените в чл. 22 ЗПК императивни изисквания са относими към момента на сключването му. Неспазването на което и да е от тези изисквания е въздигнато от законодателя в достатъчно тежък порок, водещ до недействителност на договора с правни последици, уредени в чл. 23 ЗПК.

Според разпоредбата на чл.11, ал.1, т.10 от ЗПК, договърът трябва да съдържа годишния процент на разходите по кредита и общата сума, дължима от потребителя, изчислени към момента на сключване на договора за кредит, като се посочат взетите предвид допускания, използвани при изчисляване на годишния процент на разходите по определения в приложение № 1 начин.

Съгласно чл.19, ал.1 от ЗПК, ГПР по кредита изразява общите разходи на кредита за потребителя, настоящи и бъдещи / лихви, други 8 преки или косвени разходи, комисионни, възнаграждения от всякакъв вид, в т. ч. и дължимите на посредниците за сключването на договора /, изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит.

Съгласно § 1, т. 1 от ДР на ЗПК, "Общ разход по кредита за потребителя" са всички разходи по кредита, включително лихви, комисиони, такси, възнаграждение за кредитни посредници и всички други видове разходи, пряко свързани с договора за потребителски кредит, които са известни на кредитора и които потребителят трябва да заплати, включително разходите за допълнителни услуги, свързани с договора за кредит, и по-специално застрахователните премии в случаите, когато сключването на договора за услуга е задължително условие за получаване на кредита, или в случаите, когато предоставянето на кредита е в резултат на прилагането на търговски клаузи и условия. Дефиницията по § 1, т. 1 не съдържа изчерпателно изброяване на конкретните разходи, които се включват в общия разход по кредита. Те са формулирани общо като "всички други видове разходи, пряко свързани с договора за потребителски кредит, които са известни на кредитора и които потребителят трябва да заплати".

В § 1, т. 2 от ДР на ЗПК е дадена легална дефиниция за "Обща сума, дължима от потребителя" и това е сборът от общия размер на кредита и общите разходи по кредита на потребителя.

В процесния договор като обща сума, която следва да бъде върната е посочена сумата 415,84 лева, представляваща сбор от отпуснат заем – 400 лева и лихва – 15,84 лева, при лихвен процент 3,96%. Видно е, че в общата сума не е включено допълнителното плащане по договора за поръчителство по т.5 от договора за заем, в размер на 136,16 лева, което е общ разход по кредита и би следвало да участва при формиране общия размер на задължението. В тази връзка, съдът намира за неоснователно възражението на ответника, че договора за поръчителство с „ * * „ не е задължително условие за получаване на кредита, доколкото ищецът е могъл да посочи и избрано от него лице за поръчител. Видно от съдържанието на ОУ , обезпечаването чрез поръчителство е било задължително условие за сключването на договора за кредит и предоставянето на кредитните средства, като изборът на ищеца в тази насока се е свеждал до това дали поръчителят да бъде посочения от

кредитодателя такъв или избрано от него лице. Фактът, че ищецът е избрал поръчител да бъде посоченото и предварително одобрено от кредитодателя лице и договорът за кредит е сключен при предоставено от това лице поръчителство не променя извода, че договорът за поръчителство е задължително условие за получаването на кредита, а определеното по него възнаграждение задължително за потребителя разход. Ето защо, същото е следвало да бъде включено при определяне размера на общата сума по кредита, съответно - на ГПР като разход по договора за допълнителна услуга, която е пряко свързана и е задължително условие за получаване на кредита.

На следващо място се установи, че в договора и в стандартния европейски формуляр ГПР е посочен като абсолютна стойност в размер на 49.93 %, като липсва ясно разписана методика за начина на изчисляването му и разходите по кредита, от които се формира.

Не е ясно и как точно е изчислена посочената в договора фиксирана лихва и как е включена при пресмятането на ГПР, като по този начин посочения в договора ГПР не отговаря на действителния и потребителят е поставен в невъзможност да разбере какъв реално е процентът на оскъпяване на ползвания от него финансов продукт.

Горното налага извод, че при определяне на ГПР не са били спазени изискванията на чл.11, ал.1, т.9 и т.10. от ЗПК както и, че клаузата за общия размер на сумата, която следва да плати потребителят е неравноправна по смисъла на член 4, параграф 1 от Директива 93/13/ЕО и влече недействителност на договора в неговата цялост. Предвид горното, приема, че доколкото посочените в договора размери на годишния процент на разходите и общата сума, дължима от потребителя, не съответстват на действително уговорените такива, налице е неяснота при определянето им, което е самостоятелно основание за недействителност на договора по смисъла на чл.22 от ЗПК. Изложеното е основание да се приеме също, че при включване на всички разходи по кредита, включая възнаграждението по договора за поръчителство, ГПР би надхвърлил законоустановения максимален размер по чл.19, ал.4 от ЗПК, което е основание за недействителност на договора и поради заобикаляне на цитираната императивна правна норма.

Основателно е и становището на ищеца за нищожност на клаузата по т.5 от договора за заем. Освен, че противоречи на изискванията на чл.11 от ЗПК, същата е и неравноправна и имаща за цел или резултат заобикаляне на изискванията на закона. Безспорно се установи, че с процесната клауза потребителят се натоварва с допълнителни разходи, които не са предвидени в основния договор за кредит. Формално, възнаграждението по договора за гаранция се дължи на друго лице - поръчител, различно от кредитодателя, но е пряко свързано с договора за кредит, доколкото е условие за усвояването му, а неизпълнението на договора за предоставяне на гаранция влече неизпълнение и на договора за кредит, и съобразно императивните разпоредби на чл.19, ал.1 от ЗПК и § 1, т. 1 от ДР на ЗПК следва да бъде включено при изчисляването на ГПР. В този смисъл, съобразно разпоредбата на чл.145 от ЗЗП клаузата по т.5 от договора за заем е неравноправна, тъй като е уговорена във вреда на потребителя, не отговаря на изискването

за добросъвестност и води до значително неравноправие между правата и задълженията на доставчика и потребителя във връзка с еквивалентността на насрещните престации, върху обема на които рефлектира свързания с основния договор за потребителски кредит договор за гаранция. Дадените допълнителни възнаграждения за гаранта/поръчител, които не са надлежно описани в договора, макар да са реално включени в месечните вноски според СЕФ, водят до недобросъвестно оскъпяване на кредита в ущърб на икономически послабата страна - потребителя, поставяйки го в неравноправна и неизгодна позиция, поради което визираната клауза е недействителна.

В съответствие с изложеното, съдът приема, че процесният договор за предоставяне на паричен заем от разстояние е недействителен по смисъла на чл.22 от ЗЗД., поради което и съгласно разпоредбата на чл.23 от ЗПК потребителят връща само чистата стойност на кредита, но не дължи лихва или други разходи по кредита.

В случая от представените от ищеца разписки и представената от ответника справка за платени суми от ищеца по договора е видно, че ищецът е платил по договора сума в общ размер на 552,00лв., с която са погасени- главница-400,00лв., 15,84лв.-договорна лихва и 136,16лв.- такса гаранция. Поради недействителността на договора за заем дължима по него е само главницата в размер на 400,00лв., като надплатената сума в размер на 152,00лв. подлежи на връщане от ответника като получена по недействителен договор за кредит.

Поради основателността на главния иск съдът не следва да се произнася по предявеният при условията на евентуалност иск.

По отношение на разноските:

С оглед изхода на делото, на основание чл.80 във вр. с чл.78, ал.1 от ГПК ответникът следва да бъде осъден да заплати на ищеца направените от него разноски по водене на делото в размер на 50,00 лв. за ДТ.

Ищецът е представлявана безплатно от адвокат по реда на чл.38, ал.1, т.2 от Закона за адвокатурата, поради което на осн. чл.38, ал.2 от ЗА ще следва ответникът да бъде осъден да заплати на процесуалния представител на ищеца адв.М. М. адвокатско възнаграждение в общ размер на 480,00 лв. с ДДС, определено от съда съгл.чл.7 ал.2 т.2от Наредба № 1/09.07.2004г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения.

По изложените съображения съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА „*“ ЕООД, ЕИК * със седалище и адрес на управление гр.*, ул.“*“ №*, ет.9, ап.20, представлявано от * В.а * и * В.а * да заплати на А. М. Х., ЕГН ***** с адрес с. *, общ. *, обл.Смолян сумата от 152,00 лева, представляваща получена без основание сума по недействителен Договор № */10.01.2022г. за предоставяне на финансови услуги (заеми) от разстояние, ведно със законната лихва от датата на предявяване на иска- 24.10.2023г. до окончателното изплащане на сумата

ОСЪЖДА „* ** ЕООД , ЕИК * със седалище и адрес на управление гр.* , ул.“**“ №* ,
ет.9, ап.20, представлявано от * В.а * и * В.а * да заплати на А. М. Х., ЕГН ***** с
адрес с. * , общ.* , обл.Смолян разноски по водене на делото в размер на 50,00 лв. за
държавна такса.

ОСЪЖДА „* ** ЕООД , ЕИК * със седалище и адрес на управление гр.* , ул.“**“ №* ,
ет.9, ап.20, представлявано от * В.а * и * В.а * да заплати на адв. М. В. М. от АК-* с адрес
на кантората гр.* , бул.“**“ * ет.3 ,ап..Б адвокатско възнаграждение в размер на 480,00 лв. с
ДДС.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване пред Окръжен съд-Смолян в двуседмичен
срок, считано от връчването му на страните.

Съдия при Районен съд – Смолян: _____